

De redevoering van den minister van Binnenlandsche Zaken over de burgemeesters-benoemingen.

II.

Mierna gaat de minister over tot de beantwoording van het argument, geput uit art. 75 van de wet op het notaris-ambt, en van de vraag, welken regel het ministerie zich gesteld heeft, ter toepassing van de wet op het notaris-ambt?

»In de derde plaats heeft de geachte spreker uit de residentie ingeroepen art. 75 van de wet op het notaris-ambt. Art. 75 van die wet zegt, zoo ik mij wel herinner, dat die notarissen, die op het oogenblik van de afkondiging der wet posten bekleeden, door dezelfde wet, in art. 8, overeenkomstig verklaard met dat ambt, evenwel die posten zullen kunnen blijven bekleeden. Ik meen, dat zoo ongeveer de bepaling is, door den geachten spreker ingeroepen. Dit voorschrift nu, mijne heeren, welke kracht heeft het? Deze, indien ik mij niet bedrieg, dat zoo de wet zegt: een notaris mag niet te gelijker tijd zijn hoofd van een plaatselijk bestuur, noch secretaris, thesaurier of ontvanger eener gemeente, de notaris niet onmiddellijk met de afkondiging der wet ophoudt die betrekkingen te bekleeden. Maar kon de notaris, hoofd van een plaatselijk bestuur, zoodra hij in deze hoedanigheid aftrad, gerekend worden, zich op art. 75 van die wet nog te kunnen beroepen? Zoo dit waarheid is, dan heeft art. 75 van de wet van 1842 de notarissen, die bij de afkondiging van die wet waren hoofden van gemeente-besturen, voor altijd in deze betrekking gevestigd. De uitvoering van de wet van 1842 op het notaris-ambt, is bij art. 75 klaarblijkelijk slechts verschoeven tot het tijdstip, waarop ten aanzien van de hoofden der plaatselijke of gemeente-besturen de vernieuwing moest geschieden.

»De geachte spreker heeft gevraagd: welken regel heeft zich het ministerie ter toepassing van de wet op het notaris-ambt gesteld? Ik kan daarop antwoorden, Mijne Heeren, met een enkel woord. Het gouvernement heeft gemeend, den regel der wet van 1842 overal te moeten toepassen, waar het niet bleek uit de kennis, bij het gouvernement verkregen uit de ingewonnen berichten, dat het individueel belang van de gemeente volstrekt gebod, de vrijstelling of dispensatie te verlenen. Dit is nu iets, waarover verschillend kan worden geoordeeld. Eene autoriteit, die inlichting geeft aan het gouvernement, kan oordeelen, in deze of gene provincie, dat in plaats van dien notaris als burgemeester niet is te vinden een ander geschikt persoon; een ingezetene van die gemeente is welligt van een ander gevoelen, dat namelijk daarvoor wel een ander persoon is te vinden. Maar aan het gouvernement moet, na de ontvangen inlichtingen en na hare onderlinge vergelijking, het oordeel verblijven. Ik herhaal hier, hetgeen reeds gezegd is, het gouvernement is feilbaar, maar niemands oordeel is onfeilbaar. Ik heb aan de adviserende of inlichtende autoriteiten, alvorens de benoemingen plaats hadden, mijn gevoelen doen kennen, dat de notarissen moesten ophouden burgemeesters te zijn, tenzij het maken van exceptiën volstrekt noodzakelijk scheen; en ik moet vertrouwen, dat bij de inlichtingen, die mij gegeven zijn, die regel is opgevolgd.

Thans komt de minister nog eens meer bepaaldelijk terug, op het vooroordeel en dwaalbegrip, dat, niet-continuatie in het tot dusver bekleede ambt, een bewijs zou zijn van onbekwaamheid of dat de ambtenaar, tot dusver geschikt, voor het vervolg ongeschikt zou bevonden zijn; een denkbeeld dat juist hier reeds van zelf des te minder ingang moest vinden, als de speciale reden die vroeger bestaan kon hebben, om, in eene gemeente, eenen notaris-burgemeester te behouden, thans zeer wel niet meer kon bestaan. Het is duidelijk, dat de regel moest zijn, niet dan uit volstrekte noodzakelijkheid notaris-burgemeesters te benoemen, vooral daar men door combinatiën van gemeenten ruimere keus van personen vond. Indien dit argument van de flétrissure, den afgetreden burgemeesters door de niet-herbenoeming aangedaan, oprecht gemeend en niet enkel krijgs-manoeuvre was, toont dit inderdaad wel aan, hoe hoog noodig het is, het pub-

liek — door woord en daad — van de waarheid der leer te doordringen dat, waar geen regt of geene aanspraak op benoeming bestaat, niet-benoeming nooit als eene smet, als een blijk van versmading, als eene belediging kan aangemerkt worden.

»Bij deze gelegenheid heeft de geachte spreker gezegd, dat op de burgemeesters door niet-herbenoeming is geworpen eene blaam. Dit, Mijne Heeren, moet ik op alle wijze tegenspreken. Het is — ik zal het regt en ronduit zeggen — een ongelukkig vooroordeel, dat, wanneer de wet of het reglement iemands aftreding na 4 of 6 jaren gebiedt, te gelooven, dat zijns eer wordt gekrenkt, zoo hij alsdan niet wordt herbenoemd. Ik weet wel, dat er in de geschiedenis van ons land, in de geschiedenis van de laatste 30 of 40 jaren, zeer veel aanleiding is gegeven tot dat vooroordeel. Dat vooroordeel is, al neem ik het eigenbelang niet in aanmerking, dat algemeen de herbenoeming zal wenschen, in den regel overal doorgedrongen. Men heeft steeds gecontinueerd en de continuatie is als beschoouwd; maar zij is inderdaad geen regt. Wanneer twee, drie gemeenten onder één burgemeester worden gebracht, moeten één of twee burgemeesters uitvallen; en nu te gelooven, dat de eer van den uitgevallen burgemeester daardoor zoude worden aangetast, dat is een geheel ongegrond geloof; het is ziele iets aantrekken, wat niemand tot blaam kan strekken. Wanneer iemand was notaris en burgemeester en hij wordt nu, ten gevolge van eene strengere toepassing der wet van 1842, als burgemeester vervangen, dan werpt dit niet een smet op zijn karakter of zijne loopbaan, maar toont eenvoudig, dat de wet strenger dan voorheen is toegepast. En zelfs dit behoeft niet altoos het geval te zijn. Het kan wezen dat in 1844, in deze of gene gemeente redenen bestonden, om notarissen als burgemeester op nieuw te benoemen, redenen die nu, in 1850, vervallen zijn. Zoo nu anders is gehandeld dan welligt in 1844, zou ik daaruit niet in alle gevallen een verwijt tegen het toenmalig gouvernement willen ontleenen.

De heer HOFFMAN, die echter, naar het slot zijner redevoering te oordeelen, geen republikein is, en ook, voor zoo ver wij hem kunnen nagaan, geen doldriftig voorstander der parlementaire almacht en een aanrander van het koninklijk prerogatief, — kwam op den zonderlingen inval, al vragende ook te vragen: *eene verklaring van het ministerie dat die benoemingen door den Koning zijn geteekend, op voordragt van het ministerie en op deszelfs verantwoordelijkheid.*

Een zoo buitensporige eisch, in strijd niet alleen met alle parlementaire en constitutionele vormen, maar die zelfs, op de meest onwelvegelijke en onbescheidene wijze, dringt in eenen tak van regering, geheel vreemd aan de vertegenwoordigende en wetgevende magt, kon alleen uit misverstand of in eene soort van geestverbijstering gedaan worden. *Les extrêmes se touchent*, en de heer HOFFMAN die zelfs, wanneer hij niets beters erlangen kan, zich met absolute monarchie zou vergenoegen, reikt hier de hand aan de meest anti-koningsgezinde revolutionairen. Hij wil dat de Koning verantwoorde, wat zijne verantwoordelijke ministers gecontra-signeerd hebben. De minister van Binnenlandsche Zaken heeft, met evenveel takt als kiesheid, deze onbesuisde inmenging van den Koning in de daden van zijn bestuur teruggewezen; maar wat zou de heer HOFFMAN, had hij consequent willen zijn, hebben moeten aanvragen, wanneer de minister geantwoord had, wat hij hem in den mond legde: »Ja; die benoemingen zijn benoemingen door den Koning, op onze voordragt gedaan?» Tegen wien had de heer HOFFMAN dan zijne lans geveld? en wien hadden dan zijne uitvallen, zijne verwijten, zijne schampschoten getroffen?

»In de vijfde plaats heeft de geachte spreker gevraagd: Zijn de rapporten, ten deze bij het gouvernement ontvangen (ik geloof, hierop komt de vraag hoofdzakelijk neder), zijn die rapporten ter kennis van den Koning gebragt? Daarop, Mijne Heeren, verzoek ik de Vergadering mij te veroorloven, het antwoord schuldig te blijven. Dit betreft den omgang van den Minister met den Koning, tusschen wie niemand zich mag indringen, en ik geloof, dat de persoon des Konings hier te minder mag worden in het midden gebragt, daar elke benoeming en elk besluit ter verantwoording van het gouvernement geschiedt. Of de Koning kennis heeft gehad van al die rapporten of niet, er is geene benoeming geschied voor welke eenigzins de persoon des Konings ter verantwoording zou kunnen worden geroepen; elke der hier bedoelde benoemingen moet uitsluitend op rekening van den minister worden gesteld.

»Wat de minister gedaan hebbe ten aanzien van den Koning, of de minister zijn pligt jegens den Koning al dan niet hebbe betracht, dit, geloof ik, Mijne Heeren, is eene vraag waarop hier niet behoort te worden geantwoord. Het doel van die vraag, zoo die vraag een doel heeft, wordt volkomen getroffen — en in dit opzigt ben ik het volkomen eens met den geachten spreker uit de residentie — door het antwoord op de vraag: is de benoeming eene daad van het verantwoordelijk gouvernement? Wanneer dit niet algemeen ingezien wordt, het is dan pligt het algemeen wortel schieten van dit begrip zooveel mogelijk te bevorderen.

In de laatste plaats beantwoordt de minister eene vraag, die hier eigenlijk niet aan de orde was, maar die echter voor het publiek waarde heeft, die voor eene poos de aandacht zeer gaande maakte en waarover wij in den tijd, toen de gebeurtenis voorviel, onze beschouwingen hebben medege-deeld. Wij bedoelen het conflict dat dreigde te ontstaan tusschen de regering en den raad der stad Gouda, over het tusschentijdsch ontslag van den burgemeester. Men kan thans de officiële inlichting, die zich tot nu toe had doen wachten, vernemen.

»In de zesde plaats heeft de geachte spreker bijgebragt een bijzonder geval, buiten samenhang met die benoeming van burgemeesters, waarvan tot dusverre sprake was, het ontslag namelijk van den burgemeester van Gouda. Over dit ontslag heeft de raad van Gouda zich gewend tot het Gouvernement, en over de regtmaticheid van dat ontslag, tusschentijds aan den burgemeester verleend, twijfel geopperd. Het Gouvernement heeft op die bedenkingen geantwoord, en die, zoo ik meen, opgelost. Ik betrenn het, Mijne Heeren, dat wij in dergelijke zaken als deze niet hebben die volle publiciteit, die mij vooral in het belang van het Gouvernement, hetwelk het algemeen belang is, wenschelijk en heilzaam zou voorkomen.

»Ik hoop evenwel, dat wij ook die publiciteit zullen erlangen, waardoor openbaar gemaakt worden dergelijke handelingen van het gouvernement, waardoor openbaar gemaakt worden zoovele gouvernements-handelingen, die ingrijpen in plaatselijke en provinciale of andere belangen. Ook andere stukken, gelijk rapporten, tot ondersteuning der voordragten, welke de minister doet aan den Koning, behooren, mijns inziens, openbaar te worden gemaakt. Ik zal het met één woord zeggen: de *Staats-Courant* zou, meen ik, moeten zijn, een *memoriaal administratief*, inzonderheid van het ministerie van Binnenlandsche Zaken. Dit is de *Staats-Courant* tot dusver niet. Ik hoop echter die courant daartoe te maken. Maar zoodanige nieuwe behandeling van zaken, wanneer zulke stukken, als waarvan ik spreek, publiek zullen worden, wanneer die stukken moeten worden gedrukt, eischt voorbereiding. Eenmaal ingevoerd, zal zij van zelf loopen, maar de invoering is niet zonder moeite te bereiken.

»En nu zal ik zeggen, dat ik geene de minste zwaarigheid maak, de vraag van den geachten spreker te beantwoorden. Op welken grond, vraagt hij, kan ontslag tusschentijds worden gegeven? Op dezen algemeenen grond, Mijne Heeren, dat, zoo de Koning benoemt, de Koning ook het regt heeft, om te ontslaan. Er is geene enkele bepaling in het reglement op het bestuur van de steden, geene enkele in dat op het bestuur van het platteland, waaruit volgt dat de Koning, gedurende de zes jaren, voor welke een burgemeester benoemd wordt, dezen zijn ontslag niet zou kunnen verlenen. En zoodanige nitdrukkelijke bepaling zou toch wel moeten aanwezig zijn, om aan den Koning die bevoegdheid te ontnemen, daar het in den aard van de zaak ligt, dat de magt, die geroepen is om iemand te benoemen, den benoemde, zoodra er redenen toe zijn, weder kan afstellen.

»Dit is de algemeene grond, waarop het gouver-

nement geene zwaarigheid gemaakt heeft te doen wat in het belang eener gemeente raadzaam en noodig scheen."

En hiermede zijn, gelooven wij, de burgemeesters van alle kanten en uit alle gezichtspunten genoegzaam bekeken en toegelicht. Het is de vraag niet, of de minister in de keus der personen nooit gedwaald heeft, of hij onfeilbaar is geweest, maar of het beginsel waarvan hij uitging regt was, of het opregt en met verstand is toegepast? Hieromtrent is de verantwoordiging volledig en voldoende. Zaken hebben meer gegolden dan personen, en waar het algemeen belang sprak, zijn de bijzondere consideratiën onverhoord gebleven. Kon het anders of de te-leur-gestelde individualiteiten hebben eenen wraakkreet doen opgaan, die de minder luid klinkenke eischen van het algemeen belang moest overschreeuwen? Ware het mogelijk zoo veel verbittering op te wekken, wanneer men slechts de zaak van het algemeen verwaarloosde, om de zaak der belanghebbenden te dienen? Is de oude spreuk niet steeds van toepassing: *Obsequium amicos, veritas odium parit?*

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 16 april. Uit Berlijn wordt van den 14den dezer medegedeeld, dat de heer von Rönne, Pruisisch gezant in de Noord-Amerikaansche Staten, van waar hij met verlof onlangs in deze hoofdstad is teruggekeerd, door de regering belast is geworden met het ontwerpen van een nieuw tolltarief voor de tot het drie-koningenverbond toegetrokken staten. Ook zou de Pruisische regering er ernstig op bedacht zijn eenige oorlogschepen te doen bouwen, waartoe reeds de noodige voorbereidselen op de werpen gemaakt worden.

Over Weenen zijn hier heden tweetelegrafische dépêches ontvangen, de eene uit Athene van den 10den, aankondigende, dat de conferentiën aldaar voortgezet worden, en dat de Engelsche vloot den verjaardag van den Grieksch opstand mede vierd heeft; de andere uit Konstantinopel van den 10den, behelzende, dat de Oostenrijksche gezant zijne diplomatieke betrekkingen op dien dag met de Verhevene Porte op officiële wijze hervat heeft.

Frankfort, 17 april. De heden uit Weenen ontvangen berigten verzekeren, dat de gevolmagtigden van alle Duitsehe regeringen in de plaats van het interim te Frankfort zullen treden. Het Oostenrijksche kabinet moet op zicf genomen hebben eene oproeping aan de bondsstaten te rigten en gevolmagtigden te Frankfort tegen mei bijeen te roepen. Pruisen zoude zijne toestemming aan dit plan niet weigeren.

Weenen, 15 april. Binnen twee jaren zal de Oostenrijksche marine tot 2 lineschepen, twintig fregatten en korvetten en twaalf sloomschepen gebragt worden.

Berlijn, 19 april. Volgens geloofwaardige berigten heeft de heer von Usedom, eergisteren, den 17den, het Pruisische ultimatum aan de Deensche gevolmagtigden overhandigd. Pruisen stelt namens Duitschland een vredes-verdrag voor, waarin de regten der hertogdommen, overeenkomstig de besluiten van den bond van 1846, gewaarborgd zijn. Alle bondsstaten worden uitgenoodigd zich hierbij aan te sluiten. — Het is nog onzeker of Denemarken dit voorstel zal aannemen.

ENGELAND.

Londe, 18 april. Volgens een Amerikaanschen schrijver zoude er een nieuwe ingang naar den mond der Columbia-rivier ontdekt zijn, en terwijl men geloofde dat de Zuidelijke doortogt van Oregon niet bevaarbaar was, zoo schijnen nogthans twee schepen kunnen weg naar volle zee gevonden te hebben en de grootste ondiepte slechts 6 vadem te bedragen. Indien dit bericht zich bevestigt is het vooral voor den handel op San Francisco belangrijk.

BELGIE.

Brussel, 18 april. Eindelijk is de Paus, den 12den dezer, des namiddags te vier ure te Rome terug gekomen. De Fransche regering heeft bij telegrafische dépêches daarvan bericht ontvangen. Men weet nog geene bijzonderheden omtrent de wijze waarop hij is ontvangen; alleen weet men dat hij met luide toejuichingen is begroet. De ontvangst die hem onder weg is te beurt gevallen, leverde bewijzen van levendige sympathie, zonder dat het schijnt dat men bijzondere geestdrift aan den dag heeft gelegd, ten minste op het eerste gedeelte van den weg over de Romeinsche staten. Het Journal de Rome, dat een verhaal behelst van dat eerste gedeelte der reis, meldt dat de bevolking van Portici naar de grenzen, dat

is op het Napolitaansche grondgebied, veel meer heeft gejuicht, dan die van Terracina, de eerste stad op het Romeinsche grondgebied waar de Paus is aangekomen. Ongetwijfeld zijn die bewijzen van blijdschap toegenomen tusschen Terracina en Rome.

Dit is het eenige nieuws van belang, dat wij heden uit Italië te vermelden hebben. Het is dan ook voldoende. Nu zal het te bezien staan welke de gevolgen zullen zijn van deze zoo lang uitgestelde handeling.

De kandidatuur van den heer Leclerc houdt te Parijs de aandacht algemeen bezig. De Union électorale wil zich niet zonder strijd overgeven. Eene, wel is waar kleine fractie van de gematigde partij, blijft steeds voor den heer Foy. De tot het uiterste gebragte Union électorale heeft, liever dan toe te stemmen dat haar kandidaat eenvoudig van zijne kandidatuur afzag, eene voorloopige stemming tusschen zeven kandidaten van al de kleuren der gematigde partij, trachten uit te lokken, van den heer Marie, republikein van den vorigen dag, af, tot den heer de Chabrol-Chaméane, een verklaarden legitimist. Daar deze personen geweigerd hadden zich op de voorloopige lijst te doen plaatsen, heeft de Union électorale zich bepaald tot eene ballotage tusschen de heeren Foy en Leclerc, die waarschijnlijk ook niet zal plaats hebben. Niettegenstaande deze tegenstand zal de heer Leclerc de enige kandidaat der gematigde partij blijven. Echter wordt hij door eenige organen der partij, de Credit en de Pays, heftig bestreden: de Ordre ontveinst hare sympathie voor den heer Foy niet, maar zij zal eindigen zich aan zijnen concurrent aan te sluiten. In het geheel zullen dus zij die zich afscheiden, niet velen zijn.

Maar wanneer men aanneemt dat, wat zeer waarschijnlijk is, de heer Leclerc den 28sten de meerderheid zal hebben, dan zullen die incidenten niettemin een betreurenswaardig resultaat hebben, namelijk de ontbinding der Union électorale. Met het algemeen stemregt en de tegenwoordige wijze van stemming strijd te willen voeren, zonder eene organisatie der kiezers, waardoor al de krachten van elke partij bijeengebragt worden, is, voor diegene der partijen welke zich aan den regel niet stoort, eene stellige nederlaag te gemoet gaan, en wanneer alle partijen gelijkelijk handelen, dan is dit de verkiezing aan het toeval overlaten, het is het versnipperen der stemmen over eene menigte personen die volstrakt geene kans hebben, het is de verkiezing bespottelijk, laat ons liever zeggen, in den hoogsten graad gevaarlijk maken. Er zal dan een nieuwe strijd ontstaan en, wij vrezen het zeer, de gematigde partij zal het zich bitter beklagen, dat zij de organisatie verbroken heeft, waardoor het haar alleen, vóór den 10den maart, gelukt is, de volkomenste overwinningen op de socialistische partij te behalen.

Het schijnt dat de kandidatuur van den heer Eugène Sue, slechts met eene matige geestdrift in de geleerden der laatstgenoemde partij is begroet. Zijne aanhangers beginnen zelve aan eenen goeden uitslag te twijfelen.

In de vergadering heeft de heer Joly de regering geïnterpelleerd over een artikel voorkomende in den Constitutionnel. De heer Baroche heeft alle verantwoordelijkheid daarvoor van zich afgeworpen.

Vervolgens heeft men zich bezig gehouden met de kredieten voor den onderstand van staatkundige uitgaweken. Niettegenstaande de pogingen der linkerzijde zijn zij met een vierde verminderd. Eene vermindering van 500,000 francs, op de bureaukosten der prefecturen, voorgesteld door een lid der Bergpartij, werd daarentegen verworpen. Al die stemmingen hebben plaats gehad met de gewone meerderheid, van twee derden der stemmenden tegen een derde.

De geruchten omtrent wijzigingen in het ministerie en de terugkomst van den heer Dufaure aan het bestuur, beginnen meer grond te verkrijgen.

FRANKRIJK.

Men schrijft uit Angers den 16den april: »Eene verschrikkelijke gebeurtenis heeft de stad Angers in rouw en droefheid gedompeld. De ijzeren draadbrug over de Maine, is bezweken onder het gewigt van een bataillon van het 11de regiment ligte infanterie, dat daarover trok.

»Van dit regiment, dat naar Africa gezonden was, waren reeds twee bataillons te Angers aangekomen. Men had gemeend hen te moeten consigneren, en dit had aanleiding gegeven tot de bespottelijke geruchten van opstand, waarover zekere dagbladen van de plaats gesproken hebben. Echter besloot men, als maatregel van voorzigtigheid, het bataillon de in het binnenste gedeelte der stad gelegen en in de meest bevolkte straten uitkomende steenen brug niet te doen overgaan, maar de ijzeren draadbrug.

»Is het nu een verzuim van den luitenant-kolonel, of wel had hij order ontvangen de troepen zoo veel mogelijk bij een te houden? (Ik geloof dat de pas werd verbroken). Hoe dit zij, het bataillon betrad de brug even als of het op den gewonen weg ware en in weinige oogenblikken was zij met 700 man belast; het is bekend dat er zich niet meer dan eene compagnie tegelijk tusschen de twee kolommen eener hangende brug mogen begeven.

»De sapeurs, de tamboers en een gedeelte van de muziek waren de brug over, toen een vreeselijk gekraak zich deed hooren; de beide zuilen van de

noorder kolom werden van hare voetstukken afgerukt, stortten in de Maine en verpletterden de ongelukkige soldaten die de brug ter naauwernood hadden betreden. Al de soldaten vielen achter over, op elkander, doorstaken zich met hunne bajonetten en alles vo dween in de diepte.

»Onmiddellijk werden alle te dienste staande midvelen tot redding aangewend; maar door den hevigen wind was de rivier zeer onstuimig en de redding uiterst moeilijk. Vele militairen werden gered, maar de meesten waren gewond, hetzij door den val, hetzij door de bajonetten van hunne kameraden. Velen kwamen ook niet meer te voorschijn; men schat dat getal op dit oogenblik op 2 à 300; maar ik geloof dat dit cijfer minstens de helft te hoog is.

»Ik zal niet trachten het tooneel van verwoesting te schetsen hetwelk de oevers der Maine op dat oogenblik opleverden."

Een ander bericht behelst de volgende bijzonderheden:

»Het was één ure des namiddags, toen een bataillon van het 11de regiment van linie, sterk 600 man, benevens de staf, met de muziek aan het hoofd, te Angers aankwam. Deze troepen, die ingesloten kolonnen marcheerden, maakten zich gereed de rivier de Maine, over de zoogenaamde *Basse Chaine*, beneden de stad gelegen, over te trekken, toen de brugwachter, zich naar de voorhoede begevende, den bevelhebber van het corps verzocht den pas te doen afbreken, en in sectiën o. 25 passen van elkander, te laten marcheren. Die raadgeving werd niet opgevolgd. De rechterflank van het bataillon, die zich geheel op de brug bevond, vernam eensklaps een geweldig gekraak, en op hetzelfde oogenblik verdwenen 400 man.

»Het is onmogelijk te vermelden welke pogingen door de bevolking van Angers met zelfopoffering in het werk werden gesteld. Men spreekt van menschen, arme mariniers, die 5, 6, 10, ja zelfs 12 soldaten uit het water hebben opgehaald. Spoedig werden er, door de zorg der vrouwen, in de huizen der kaden, ambulances in gereedheid gebragt.

»De geneeskundigen hebben eenen ijver aan den dag gelegd, in overeenstemming met de omstandigheden.

»Thans, te acht ure, telt men 33 dooden, 27 gekwetsten.

»De stad verkeert in groote ontsteltenis.

»De luitenant kolonel die aan het hoofd van het regiment marcheerde, is gered, maar hij heeft geweldige kneuzingen."

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 18 april. Aan de berigten, met den overland-post uit Oost-Indie ontvangen, ontleenen wij de volgende bijzonderheden.

De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben, gedurende de maand januari dezes jaars, zuiver opgebragt f 371,038.96, dat is f 118,593.21 meer dan in januari 1848 en f 65,701.90 minder dan in januari 1849.

In den toestand der bevolking van Domak en Grobogan scheen eene gunstige wending te zijn gekomen, hetgeen daaraan wordt toegeschreven, dat velen, tegen billijk loon, arbeid hebben gevonden aan de vestingwerken; dat op vele plaatsen eene aanvang is gemaakt met het beploegen der rijstvelden, hetgeen ook aan sommige arbeid, tegen billijk loon, verschaft, en eindelijk, dat hier en daar geoogst werd. Voor het gevoelen, dat deze droevige zaak zich ten goede begint te schikken, pleitte ook, dat het getal hulpbehoevenden te Samarang niet was vermeerderd, en dat in de laatste tijden de herhaalde aanbiedingen van werk aan de vestingwerken, tegen dadelijke betaling, niet alleen geen gevolg meer hadden, maar dat zelfs vele inboorlingen, die daar arbeid hadden gevonden, zich reeds weder verwijderd hadden.

In eenige districten nabij het zuider zeestrand in de residentie Kediri, waren hevige koorts en onder de bevolking uitgebroken. De plaatselijke geneesheer, onverwijld naar de aangetaste streken vertrokken, vermaende de oorzaak der ziekte te moeten toeschrijven aan het lang wegblijven der regens. Bij het afzenden van het bericht, hadden deze zich intusschen met kracht vertoond en men koesterde dan ook de hoop, dat het kwaad weldra zou geweken zijn.

Ten gevolge van het mislukken der rijstteelt op de Ladangs (boschvelden) is gebrek ondervonden aan voedingsmiddelen in de Lamongsche districten, (Zuidelijk deel van Sumatra) zijnde die wanoogst voornamelijk toegeschreven aan vele regens, gedurende het drooge jaargetijde gevallen. Hierbij wordt gevoegd, dat de bevolking dezer districten in vadzigheid alle volksstammen van den Indischen Archipel overtreft en noch overleg noch geestkracht bezit. Van het aanbod des gezaghebers om aan mannen, vrouwen en kinderen, tegen 20 en 30 quiten daags, arbeid te verschaffen, was dan ook geen gebruik gemaakt.

De hoop op spoedig herstel der rust in de binnenlanden van Palembang is niet verwezenlijkt.

Terwijl de resident in het laatst van december zich te Lahat bevond, -van waar uit geopereerd zou worden, werd zijne tegenwoordigheid te Palombang vereischt, ten gevolge van zamenscholingen, welke

Vervolg van de ARNHEMSE COURANT,

Van Zondag 21 April, No. 77.

STATEN-GENERAAL.

VEREENIGDE ZITTING DER BEIDE KAMERS.
VOORDRAGTEN ONTRENT HET REGENTSCHAP
EN DE VOOGDIJ.

Zitting van vrijdag, 19 april.

Voorzitter, graaf van Limburg Stirum (Voorzitter
der Eerste Kamer).

Ten half een ure wordt de vergadering geopend.

De voorzitter doet voorlezen een Koninklijk besluit van den 1sten dezer, houdende de bijeenroeping der beide Kamers, in vereenigde zitting, tot aanbieding van de ontwerpen van wet nopens het regentschap en de voogdij des Konings, ingevolge de bepalingen der grondwet, ingeval van minderjarigheid van den troonopvolger bij zijne komst tot den troon. — Aangenomen voor kennisgeving.

Dienvolgens wordt door den voorzitter eene commissie benoemd, om den minister van Justitie, die op last des Konings, met de aanbieding der ontwerpen is belast, te ontvangen en uit te leiden. De commissie bestaat uit de heeren: *Hoffman, Taets van Amerongen, Slücher van Domburg, Schiffer, Verheij van den Boogaard, Groeninx van Zoelen, Wintgens en van Eck.*

Z. Exc. de minister van Justitie, die met de gebruikelijke plegtigheden van 's Konings paleis is vertrokken en zich naar het hôtel der Staten-Generaal heeft begeven, wordt door de commissie binnengeleid en plaatst zich voor den troon.

De minister, door den Koning belast met de vererende taak der overbrenging aan deze vergadering van de twee gewichtige wets-ontwerpen regerende het regentschap en de voogdij, en strekkende tot voldoening aan een grondwettig voorschrift, heeft zich ter voldoening van dien last ter dezer vergadering begeven. Hij wijst al dadelijk op het hooge gewicht der ontwerpen welke aangeboden worden; op de plegtigheid der bijeenkomst en op de belangstelling, welke deze voordragten uit den aard der zake opwekken. Uit dien hoofde meent hij zich niet te moeten beperken tot de rol van bloot overbringer, maar acht het ook noodig, om over de strekking van de voorstellen in eenige ontwikkeling te treden. De aard der zaak brengt zulks niet alleen mede, maar voor hem is het bovendien eene behoefte. Als lid der Kamer heeft hij het steeds nuttig geoordeeld, dat de regering hare voordragten, van welchen aard ook zooveel mogelijk toelichte, in dien zin, dat de vertegenwoordiging daaruit duidelijk konde ontwaan het standpunt, waarop de regering zich plaatste. Omtrent de voldoening aan die behoefte is hij sedert niet van gezigtspunt veranderd en van daar, dat hij der vergadering zal mededeelen de leidende denkbeelden, van welke de regering ten deze is uitgegaan; vooreerst zal hij dit doen omtrent de bijeenroeping dezer vergadering op de wijze, zoo als die heeft plaats gehad, en ten andere zal hij stilstaan bij die, welke hebben voorgezet bij de zamenstelling der wetten nopens het regentschap en de voogdij.

Wat den vorm der bijeenroeping dezer vergadering betreft, komt het hem genoegzaam voor te herinneren aan art. 36 en 41 der grondwet. Art. 36 bepaalt, dat over het wets ontwerp nopens de voogdij, de Staten-Generaal hun besluit nemen in eene vereenigde zitting der beide Kamers, terwijl art. 41 zegt, dat de regent benoemd wordt door eene wet, die tevens de opvolging in het regentschap, tot 's Konings meerderjarigheid toe, kan regelen. Over het ontwerp dier wet, nemen de Staten-Generaal hun besluit in eene vereenigde zitting der beide Kamers. De voorschriften evenwel betrekkelijk de regeling en den aard der werkzaamheden van vereenigde zittingen vindt men echter niet bepaald aangewezen. Men vindt slechts hier en daar van enkele der werkzaamheden melding gemaakt. Zoo leest men in art. 96, dat de vereenigde zittingen worden gehouden in het openbaar; zoo bepaalt art. 100, dat de kamers noch afzonderlijk noch in vereenigde zitting beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is; zoo leest men in art. 103, dat bij eene vereenigde zitting, de beide kamers slechts als ééne worden beschouwd en hare leden, naar willekeur door elkander plaats nemen, terwijl de voorzitter der eerste kamer de leiding der vergadering heeft. Dit zijn de weinige artikelen, waarin de grondwetgever zijne denkbeelden en beginselen heeft nedergelegd omtrent de rigting der werkzaamheden eener vereenigde zitting, en wanneer nu de minister deze bepalingen te zamen trekt, dan schijnt daaruit te kunnen worden afgeleid, dat de leden der beide kamers zich in dusdanige gevallen vereenigen tot één ligchaam. De grondwet schijnt te hebben willen aanduiden door een meest zinnelijk teken, namelijk de plaatsing der leden door elkander, als daarmede uitdrukkende eene vereeniging, waarin beide lichamen zich oplossen, terwijl dit, in verband tot het andere beginsel, namelijk dat der openbaarheid, schijnt te leiden tot de opvatting, dat werkelijk de verzameling der beide kamers is eene vereeniging tot één geheel. Aan den anderen kant mag niet ontkend worden, dat de opgenoemde bepalingen zijn algemeen, en dat de speciale voorschriften van art. 36 en 41 twijfel over-

laten nopens het zoo evenaangeduide stelsel. Bij die artikelen toch wordt alleen gesproken van een besluit, omtrent die gewichtige onderwerpen in eene vereenigde zitting te nemen, doch zij die het dit bevelen, vinden zelfs bezwaar in de bepaling van art. 100 waar ook gesproken wordt van *beraadslaging* in vereenigde zitting, en overigens in de sacramentele bepalingen, omtrent de behandeling van regeringsvoorstellen bij de kamers, en zij ontmoeten wijders bezwaren, welke bij het volgen van den exceptionelen weg als waarvan zoo aanstonds gewaagd is, zouden rijzen.

Dit nu zijn de twee tegenover elkander staande begrippen, omtrent de rigting der werkzaamheden van deze vergadering. De regering heeft al hetgeen er voor het eene en het andere te zeggen valt, niet uit het oog verloren. Voor zich zelve heeft zij een besluit genomen; maar aan den anderen kant is zij doordrongen van het grondwettig beginsel, dat de beide Kamers volkomen zelfstandig moeten zijn in de regeling harer eigen handelingen en werkzaamheden. In dien stand der zaak, moest de regering dus omzien naar een middel, om geen inbreuk te maken op dat beginsel en om het onzijdig standpunt der regering en de onafhankelijkheid der Kamer te behouden, en die inbreuk zou geschied zijn, door ten deze een' anderen weg te volgen; door aan ééne der Kamers afzonderlijk of aan de beide Kamers ieder in de hare, de ontwerpen in te dienen. Van daar het uitgevaardigd besluit tot bijeenroeping eener *vereenigde zitting*. Dat kwam voor, de meest gereede weg te zijn; want indien het waar is, dat de grondwet alleen zou bedoelen een *besluit* der vergadering, dan ligt het ook in den aard der zaak, dat eene zoo achtbare en aanzienlijke vergadering als deze de ontwerpen op eene geregelde wijze kan ter tafel brengen en op eene wettige wijze van dezelve is gesaisisseerd.

De regering heeft dus ten deze niemands gevoelen vooruitgelopen, maar dat van allen geëerbiedigd. Behalve dit, meende zij ook door dergelijke bijeenroeping, waartoe de Koning, volgens art. 95 der grondwet, bevoegd was, door deze plegtigheid het gewicht van het onderwerp nog te verhoogen.

De minister komt na deze uiteenzetting tot het meest gewichtige ontwerp, namelijk dat nopens het regentschap. De strekking daarvan is van hooge belangrijkheid. Het dient toch, om voor het onverhoopt geval, dat een minderjarig troonopvolger tot de regering geroepen werd, te voorzien in de waarneming van het koninklijk gezag. Het betreft dus de tijdelijke waarneming van het koningschap. Voor ieder die weet wat dat woord beteekent, en het op dezelfs regte waarde schaat, is het niet noodig nader te betoogen hoe noodzakelijk het is, regelen voor die mogelijke toekomst vast te stellen. Op zich zelve is deze beschouwing reeds gewichtig, maar zij wint nog in belangrijkheid, wanneer men let op de gebeurtenissen der laatste jaren. Het is toch waar, dat terwijl men elders troonen heeft zien wankelen of omwerpen, hier te lande steeds onverdoelde gehechtheid is betoond aan den bestaanden regeringsvorm. Het is alsof de Nederlandsche natie, ziende hoe de zucht naar onbetuugelde vrijheid, rampen en wonden sloeg en het algemeen belang benadeelde, — in de instelling van het koningschap een waarborg te meer zag voor hare veiligheid en geluk, en het is zeer zeker aller gevoelen, dat de erfelijke opvolging in het koningschap, de eenstemmige wensch is van allen, die het waarachtig welzijn des vaderlands en het geluk van het volk op het oog hebben.

De minister licht vervolgens de bepaling van art. 41 der grondwet toe, volgens welke de wet, den regent benoemt en welke wet, tevens de opvolging in het regentschap tot 's Konings meerderjarigheid kan regelen. Het belang des vaderlands, het vestigen van een vast beginsel staan hier op den voorgrond; geene persoonlijke vooringenomenheid, geene vergelijking van hoedanigheden en deugden kan hier plaats hebben; men moet een stellig beginsel voorop zetten ontleend aan den aard onzer instellingen, of aan die van het algemeen of nationaal staatsregt. De aard van het koningschap brengt mede, dat het beginsel der erfelijkheid, ten deze in de eerste plaats moest in aanmerking komen, en dit beginsel heeft de regering meenen te moeten toepassen, omdat het regentschap als 't ware in geval van working, het Koningschap vertegenwoordigt.

Maar vervolgens een blik op het algemeen staatsregt slaande, dan ook werd bevonden dat het beginsel der erfelijkheid en de benoeming van een regent uit het regerend geslacht werd aanbevolen. De minister haalt, ten betooge daarvan, onderscheidene bepalingen van vroegere en latere constitutiën van verschillende rijken aan, als Frankrijk, Saxon, Wurtemberg, enz. Maar ook in ons eigen staatsregt is dat beginsel gehuldigd, want art. 46 der grondwet bepaalt, dat wanneer de Prins van Oranje zijn achtentiende jaar vervuld heeft, hij, in 't geval van art. 42, van *regtswege* regent is. Men ziet dus, dat in dat geval de keuze niet willekeurig is; maar zich bepaalt op de naaste agnaat van den minderjarigen Troonopvolger.

Deze overwegingen en beginselen liggen ten grondslag van het ontwerp, en in het belang van de rust en de welvaart van het land, in het belang van Koningschap en vaderland, en met het oog op de straks ontwikkelde beschouwingen, kon er geene andere keuze geschieden dan van den naasten Prins van den bloede: Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden.

Daar waar beginselen aanwezig zijn, is iedere vergelijking van personen overbodig; daar zou alleen de eenige vraag kunnen zijn of er gewichtige redenen van uitsluiting aanwezig zijn? En dan vraagt Z. Exc. in gemoede, en wars als hij is van alle vloeijerij, of hier niet wordt voorgesteld de vorst die zijn leven heeft gewijd aan een vak, dat in ons land de grootste en dapperste helden heeft opgeleverd en waaraan de welvaart en den roem van het land verbonden is; een vorst aan de hand van een onzer bekwaamste zee-officieren opgevoed en aan wien het voorregt is te beurt gevallen onze overzeesche bezittingen in persoon te leeren kennen in hare onschatbare waarde. Dit alles en zoo veel meer nog doet de minister met vertrouwen de bekrachtiging dezer voordragt op het regentschap te gemoet zien.

In de tweede plaats heeft de minister de aandacht der vergadering gevestigd op het hoogst gewichtig onderwerp der voogdij. Er deed zich bij de regering, bij de beschouwing van de artikelen der grondwet, die daartoe betrekking hadden, vóór alles de vraag voor, of de exceptionele toestand, dien de voogdij van eenen minderjarigen Koning oplevert, de toepassing van de beginselen van het burgerlijk regt toelaat? Er kon geen twijfel bestaan, ten aanzien der voogdij, in dubbele mate (1) van toepassing moeten zijn op eenen minderjarigen Koning. De regering heeft echter gemeend, dat er, ingevolge de grondwettelijke voorschriften, bij de wet moeten worden geregeld de voogdij des minderjarigen Konings en tevens de voogden worden benoemd; zoodat de eenvoudige toepasselijke verklaring van de bepalingen van het burgerlijk regt moet worden uitgesloten. De regering heeft echter nagegaan, of de waarborgen, bij het burgerlijk wetboek voor minderjarigen vastgesteld, hier wel genoegzaam waren? Zij heeft begrepen, dat deze voogdij was van exceptionelen aard, hetgeen ook al dadelijk bleek kon uit het voorschrift van art. 35 der grondwet, dat, zoolang de Koning minderjarig is, hij onder voogdij staat van *enige leden van het Koninklijk Huis en enige aanzienlijke Nederlanders*. Het belang van het Koninklijk Huis en het belang van Nederland dienden derhalve bij de vaststelling van de voogdij op het oog gehouden te worden. Dat voorschrift der grondwet moest derhalve leiden tot het denkbeeld, tot het in voordragt opnemen van eenen raad van voogdij. Maar men moest tevens trachten te zorgen, dat, bij het onverhoopt afsterven van een of meer dergenen, die nu tot dien raad mogten worden geroepen, het niet noodig zijn zou, op het oogenblik, dat hunne diensten konden worden ingeroepen, op nieuw eene vereenigde zitting te houden, of andere personen aan te wijzen. Van daar dat men, ter voorkoming van alle moeilijkheden, en ten einde alle onzekerheid te doen ophouden, heeft voordragen, dat er een raad van voogdij zal bestaan, die ten minste uit vijf personen zal moeten worden zamengesteld; doch reeds nu wordt er een grooter getal voorgedragen, omdat er later waarschijnlijk geene aanvulling meer noodig zijn zal. Maar in het burgerlijk wetboek wordt ook voorzien in de gevallen, dat voogden hun ontslag verzoeken, of als zoodanig aftreden. En de regering heeft mitsdien begrepen, dat de wet, waarbij zij benoemd worden, ook de wijze moet regelen, waarop de voogden kunnen worden ontslagen, de orde moet bepalen, waarin zij zullen optreden, en de wijze van plaatsvervulling.

Een ander gevolg der voogdij is het houden van een onafgebroken toezigt op den persoon. De vast te stellen wet kan geene andere strekking hebben, dan dat toezigt te regelen op eene wijze, die het meest overeenkomt met het algemeen en gemeenschappelijk belang van het vaderland. Uit dien hoofde wordt voorgesteld, dat de raad van voogdij gevestigd is en de voogdij uitgeoefend wordt binnen het rijk, daar het van gewicht is, dat de minderjarige, die tot eene zoo hooge bestemming zal worden geroepen, van den aanvang af in het land zelf worde onderrigt en opgevoed. Dit neemt niet weg, dat de minderjarige van tijd tot tijd het buitenland zal mogen bezoeken, maar daartoe zal deze, in het algemeen belang des lands, de toestemming moeten erlangen. Moeten er, aan de ééne zijde, voorschriften bestaan nopens het regt tot uitoefening der voogdij, aan den anderen kant moeten ook de voogden door eene instructie worden gebonden. Bij het onderzoek van dit ontwerp zal het blijken, dat de algemeene beginselen van het Burgerlijk Wetboek zoo veel mogelijk zijn toegepast.

Het meest gewichtige punt ten deze was voorzecker de keuze der personen, die tot de voogdij zouden worden geroepen. Er kon wel geen twijfel bestaan over de eerst te benoemene. De regering heeft eenstemmig geoordeeld daartoe te moeten voordragen H. M. de Koningin der Nederlanden. Aan wie kon beter de opvoeding, de opleiding, de vorming worden toevertrouwd van hem, die tot eene zoo hooge bestemming zal worden geroepen, dan aan de eigene, dit zoo waardige moeder? De ééne vraag kon slechts zijn, of, daar dit beginsel zoo diep gegrift is in het natuurlijk en in het burgerlijk regt, het plaatsen der moeder aan het hoofd der voogdij niet stilzwijgend als vaststaande kon worden beschouwd en aangenomen; maar de regering heeft gemeend, het oog slaande op de grond-

(1) Hier zijn een paar woorden in de kopij uitgevallou.

wet, die ten deze in art. 36 van stelligen aard is, dat het raadzaam was, ook te dien aanzien geen oogenblik den minsten twijfel of onzekerheid te doen bestaan. Van daar dat in de voordragt aan het hoofd der voogden H. M. de Koningin gesteld is, waardoor de regering meent, dat voorzeker aan de wenschen der geheele natie zal zijn voldaan.

In de tweede plaats kwamen als van zelve in aanmerking, de Prinsen *Hendrik* en *Frederik der Nederlanden*, die de oudste en naaste bloedverwanten zijn van den minderjarige. Wat den eersten Vorst aangaat, zal Z. Exc. niets meer voegen bij hetgeen hij straks gezegd heeft. Uit den aard der zaak volgt echter, dat hij, die het Koningschap tijdelijk waarneemt, ook deel uitmaakt van de voogdij. En ook ten aanzien van den anderen Prins zal het niet noodig zijn te betoogen, dat, vermits ook deze zoozeer de achting en liefde der natie geniet, of wel geen twijfel kan bestaan, of men zou hem niet willen missen in den raad van de voogdij.

De keuze der overige personen, die daartoe zouden worden geroepen, moest hare eigenaardige moeilijkheden opleveren. Maar de grondwet schrijft in art. 35 niet voor, dat er een groot getal aanzienlijke Nederlanders daartoe moet worden geroepen, of dat men eene keuze zou moeten doen van de aanzienlijksten uit de aanzienlijken. Maar de grondwet gewaagt slechts van *eenige aanzienlijke Nederlanders*. De regering heeft echter begrepen, dat, bij het doen der keuzen de belangen van volk en dynastie gepaard behoorden te gaan. En wie konden dan het eerst, het meest, in aanmerking komen dan zij, die door het vertrouwen des Konings en van het volk aan het hoofd van 's lands vertegenwoordiging geplaatst zijn? Mitsdien zijn de voorzitters der beide Kamers der Staten-Generaal, na de leden van het Koninklijk gezin, het eerst genoemd, (het zijn de heeren graaf van *Limburg Stirum* en baron van *Goltstein*) wier lof de minister kieschheidshalve hier niet zal uiteenzetten.

De overige personen zijn meer of minder bij de vergadering bekend. Het geldt hier te gelijk een lands- en een familie-belang. Zij hebben of het land of het Koninklijke huis zoodanige diensten bewezen, dat zij bij deze benoeming verdienen in aanmerking te komen. Men verlieze daarbij niet uit het oog, dat het de vader is, die voorstelt, en die het meest juiste oordeel over hen kan vellen, die de belangen van zijnen opvolger moeten behartigen. Met welgevallen zal men daarbij aantreffen: den baron van *Doorn van Westcarle*, opperkamerheer; jhr. van *de Pol*, die tijdelijk de functiën van vice-president van den Raad van State bekleedt; baron *Schimmelpenninck van der Oije*, voormalig minister van Binnenlandsche Zaken, thans gouverneur der provincie Gelderland; generaal-majoor jhr. *Spengler*, minister van Oorlog; baron van *Brienen van de Grootte Lindt*, oud-lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; en eindelijk ridder *A. G. A. van Rapard*, staatsraad-directeur van het kabinet des Konings. Het is op last des Konings, dat de minister aan de vergadering onderwerpt de voordragten, waarvan hij thans de grondslagen heeft blootgelegd.

De minister heeft daarna de vergadering verlaten. De voorzitter heeft toen de commissie, die Z. Exc. had uitgeleid, voor hare volbrachte taak bedankt.

Wordt besloten, de aangeboden ontwerpen te doen drukken en ronddeelen.

De voorzitter stelt nu voor, ten einde in deze vereenigde zitting met de werkzaamheden geregeld voort te gaan, dat hij gemagtigd worde tot het benoemen van eene commissie, tot het voorstellen van een reglement van orde voor de vereenigde vergadering.

De heer *Groen van Prinsterer* vraagt het woord, en ontwikkelt het gevoelen, dat, volgens de voorschriften der grondwet, wel het besluit over de aangeboden ontwerpen in eene vereenigde zitting van de beide Kamers moet worden genomen, doch dat zij niet in eene vereenigde zitting der beide Kamers moeten worden behandeld. Hij acht het van gewigt, om der gevolgen wille, dat men zich met de meeste naauwgezetheit aan de bepalingen der grondwet houde. Hij vreest, dat, wanneer men dadelijk zal overgaan tot de vaststelling van een reglement van orde, men inbreuk zal maken op het stelsel, dat hij voor het eenige goede houdt. De voordragten dienden op de gewone wijze door elke Kamer behandeld en het eindbesluit in eene vereenigde zitting genomen te worden.

De heer van *Dam van Isselt* zegt dat al de leden, eveneens als de vorige spr., voorstanders zijn van de handhaving der grondwet. Hij geloofde echter dat, zoo het nu is, de grondwet naauwkeurig na te leven, het een groot bezwaar is die met al te groote naauwkeurigheid uit te leggen. — Als men zwaarigheden heeft te opperen nopens den werkring der vereenigde zitting, dan zal het niet moeilijk zijn,

zich 14 dagen en langer met praedjudiciële quaestiën bezig te houden; want, behalve de geopperde, zijn er nog meerdere, als de assistentie van den griffier, en andere huishoudelijke inrigtingen. Intusschen is de zaak gemakkelijk aan een einde te brengen door gevolg te geven aan het voorstel van den voorzitter. De commissie zou geen geheel nieuw reglement van orde behoeven te ontwerpen, maar dat van de Eerste Kamer tot leiddraad kunnen nemen, met wijziging voor zooverre als dit uit den aard der zaak zou voortvloeijen. Dit acht spr. in het ware belang der zaak. — Wel zegt art. 36 der grondwet, dat, ter zake van de voogdij, de Staten-Generaal hun besluit in eene vereenigde zitting der beide Kamers nemen. Maar, nam men dit in de letterlijke beteekenis aan, dan zou daardoor alle denkbeeld van beraadslaging uitgesloten worden. Doch art. 100 zegt, dat de Kamers, noch afzonderlijk, noch in eene vereenigde zitting, beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is. Dit art. spreekt dus niet alleen van besluiten, maar ook van beraadslagen. De gewone weg dient ten deze gevolgd te worden; men onderzoekt, maar gezamenlijk; men beraadslaat, maar gezamenlijk. Na rijp onderzoek in de afdeelingen, na de beraadslagingen, wordt ook gezamenlijk een besluit genomen. — Spr. geeft toe, er kunnen daartegen punten van bezwaar zijn, maar hij vraagt of het, in oogenblikken waar zoo veel werk wacht, raadzaam is, zich te hechten aan eene al te naauwgezette uitlegging der grondwet, en moeilijkheden op te stapelen, waardoor de vergadering zou ontaarden in een strijdperk over het verschil van meening nopens het naauwkeurig verstand van een artikel der grondwet — Spreker ondersteunt aldus het door den voorzitter voorgestelde.

De heer van *Hall* vereenigt zich met den vorigen redenaar. Hij is van oordeel, dat de heer *Groen van Prinsterer* te veel letterlijke beteekenis hecht aan het woord *besluit*. De grondwet, welke der vergadering het regt geeft te besluiten, geeft haar ook dat van beraadslagen. Als men een ander stelsel aannam, hoe zouden de voordragten dan kunnen worden, een onderwerp van de beraadslagingen der 1ste en 2de Kamer? De voordragten zijn aan de vereenigde Kamers aangeboden. Hoe zullen zij nu bij de 2de Kamer komen? In het stelsel van genoemden redenaar, zou hij moeten aanwijzen een voorschrift der grondwet, hoe de ontwerpen van de vereenigde zitting bij de 2de Kamer zouden kunnen worden overgebracht.

De heer *Schooneveld* vraagt het woord voor eene motie van orde. Hij doet opmerken, dat de Kamer thans op een geheel verkeerd weg is en in eene discussie getreden, welke voor het oogenblik nog niet te pas komt. Steeds heeft men het noodzakelijke ingezien, een reglement van orde te hebben voor eene vereenigde zitting. Thans is er zoodanige zitting. De voorzitter stelt het ontwerpen van een reglement voor. Alle bedenkingen, tot nu toe in het midden gebragt, zouden later kunnen blijken. Zonder reglement kan er geen besluit genomen worden. Bestaat dit, dan kan men over de verschillende kwestien, welke zich mogten voordoen, beraadslagen en beslissen. — Het is dus zaak, aan het voorstel van den president gevolg te geven.

De heer van *Nispen van Zevenaer* ondersteunt die meening. Geene quaestie kan nu nog te pas komen. Er kan geene discussie plaats hebben, vóór men een reglement van orde bezit.

De heer *Gevers van Endegeest* is van gelijk gevoelen. Zonder een reglement van orde is het onmogelijk iets te doen, zelfs in het stelsel van den heer *Groen*. Als men bij elkander komt is geene vergadering denkbaar zonder reglement van orde.

De heer *Groen van Prinsterer* geeft te kennen, dat het hem niet in het minste te doen is, om eenige moeilijkheden in het midden te brengen. Maar hij moet echter opmerken, dat het hier geldt een zuiver constitutioneel beginsel. Als dit beginsel nu niet in het minste door het voorstel van den heer *Schooneveld* wordt gepraedjudiciëerd, dan is hij er niet tegen; anders zou hij er zich ten sterkste tegen moeten verklaren.

De heer van *Zuylen van Nyevelt* meent, dat er tijd genoeg geweest is, om het vraagstuk, door den heer *Groen* te berde gebragt, te overwegen. Het komt spreker voor, dat de weg, door de regering gevolgd, de regelmatige is. Hij kan zich met het voorstel van den President allezins vereenigen, maar gelooft tevens dat, door eene aanneming daarvan, de hoofdzaak wordt beslist. Immers dit is zijne meening.

De heer *Donker Curtius* zegt, dat de Koning in sommige gevallen bevoegd is, eene vereenigde zitting bijeen te roepen. Daaruit volgt dat, zoodra die vergadering factisch bij elkander is, er vóór alles moet

zijn een reglement van orde. Zonder dit is het niet mogelijk tot eene deliberatie te komen. De eerste redenaar, kan dus gerust zijn, dat door het voorstel van den president niets zal gepraedjudiciëerd worden.

Thans wordt zonder hoofdelijke omvraag besloten, aan het voorstel van den heer *Schooneveld* gevolg te geven en de beraadslagingen voor gesloten te verklaren.

Daarna wordt met eenparige stemmen besloten het voorstel van den President goed te keuren, en hem alzo te magtigen tot het benoemen eener commissie, om een project Reglement van Orde te ontwerpen. Tot leden dier commissie benoemt de voorzitter de heeren: van *Goltstein*, *Cost Jordens*, *Duymaer van Twist*, *Martens van Sevenhoven* en *Meeusel*.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, is de zitting gescheiden.

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

Londen, 27 april. De vroeger aangekondigde vergadering van Spaansche fondsenhouders heeft heden plaats gehad; de heer *James Capel* presideerde; de heer *L. de Rothschild* woonde de zitting bij en hield eene redevoering, waarin hij zeide, dat hij al zijnen invloed zoude aanwenden ten behoeve van de fondsenhouders, doch daarentegen aanraade geene verdere stappen te doen dan het benoemen van een comité en niet b. v. een verloop aan het Huis der Gemeenten te rigten, tot dat men de bedoelingen kende van het Spaansche gouvernement, welke men bij de eerstvolgende zamenkomst van het congres konde weten, aangezien de, eene maand geleden, bij koninklijk besluit benoemde commissie in last heeft, haar rapport op te maken en tegen dien tijd gereed te hebben. Het comité beaamde deze zienswijze; daarop werd het volgende comité benoemd, hetwelk de fondsenhouders zal vertegenwoordigen: de heeren baron *Lionel de Rothschild*, *James Capel*, *Louis Sampson*, *David Milne*, *Vincent Eyre* en *Richard Tasker*. Vervolgens werd eene resolutie aangenomen, waarbij het comité wordt gemagtigd, om alle noodzakelijke uitgaven te doen, welke terug betaald zullen worden uit de eerste gelden, die van wege de Spaansche regering bij de fondsenhouders inkomen. Nadat nog de heer *Tasker* en een of twee andere leden het voorstel hadden gedaan tot het betuigen van dank aan sommigen der Spaansche fondsenhouders, die ten behoeve der buitenlandsche schuldeischers eene memorie aan de Cortes hadden gerigt en welk voorstel met algemeene stemmen werd aangenomen, scheidde de vergadering.

Men heeft berigten wegens de navorschingen van dr. *Layard* te Nimrod en Nineve. Eene groote menigte koperen vaatwerk is laatstelijk opgegraven en vele andere voorwerpen komen dagelijks te voorschijn met schoone afbeeldingen, die veel licht werpen op het leven en de zeden der oude Assyriërs. Dr. *Layard* zal nu een uitstap doen naar Chaboras, het Chaboras der Romeinen en het Resen der H. Schrift, thans Reiss Ana genoemd, bezoeken.

De beide vaartuigen *Lady Franklin* en de *Sophia* verlieten jl. zaterdag de haven van Aberdeen onder bevel van kapitein *Penny* om zich ter opsporing van sir *John Franklin*, naar de Poolstreken te begeven. De bemanning van elk vaartuig bestaat uit 25 personen, terwijl men voor drie jaren levensmiddelen aan boord heeft. Kapitein *Penny* is een van die weinige zeelieden, die volkomen bekend zijn met de streken verwaarts de expeditie zich begeeft; hij verklaart ten volle overtuigd te zijn, dat sir *John Franklin* en zijne reisgezellen niet verloren zijn. Hij zal zijne nasporingen beginnen door de Jones-straat aan het einde van de Baffins-baai.

Broodzetting.

ARNHEM, 20 april.

Roggebrood.	
Een Roggebrood van 5 pond	f 0.37½.
» dito » 3 »	» 0.22½.
» dito » 2 »	» 0.15.
» dito » 1 »	» 0.07½.
Tijn Tarwebrood.	
Het pond Fransch of Vloerbrood	f 0.33½.
Fransch of Vloerbrood 4 oncen	» 0.13.
dito » dito 3 dito	» 0.10.
dito » dito 2 dito	» 0.06½.
Het pond Wittebrood of Weggen	» 0.29½.
Wittebrood of Weggen 4 oncen	» 0.12.
dito » dito 3 dito	» 0.09.
dito » dito 2 dito	» 0.06.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.